

ਸੇਖ ਫਰੀਦ - ਸਬਦ ੨੫

ਫਰੀਦਾ ਰਾਤੀ ਵਡੀਆਂ ਧੁਖਿ ਧੁਖਿ ਉਠਨਿ ਪਾਸ ॥

ਸਲੋਕ, ਸੇਖ ਫਰੀਦ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੧੩੭੮

ਫਰੀਦਾ ਰਾਤੀ ਵਡੀਆਂ ਧੁਖਿ ਧੁਖਿ ਉਠਨਿ ਪਾਸ ॥

ਧਿਗੁ ਤਿਨ੍ਹਾ ਦਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿਨਾ ਵਿਡਾਈ ਆਸ ॥੨੧॥

ਸਾਰ: ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਭਰਮਾਂ, ਕਲਪਿਤ ਆਦਰਸ਼ਾਂ, ਜਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਗਲਵਕਤੀ ਵਿਚ ਲੈਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਛਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਸਾਨੂੰ ਅਤ੍ਰਿਪਤੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਮੀਰੀਅਤ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਤੋਖ ਸਭ ਕੁਝ ਪਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਿਚ ਨਹਿਤ ਹੈ।

ਫਰੀਦਾ ਰਾਤੀ ਵਡੀਆਂ ਧੁਖਿ ਧੁਖਿ ਉਠਨਿ ਪਾਸ ॥

ਫਰੀਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੰਬੀਆਂ ਰਾਤਾਂ, ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਦਰਦ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ; ਬੰਦਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਬੇਅੰਤ ਇੱਛਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਪੀੜਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਧਿਗੁ ਤਿਨ੍ਹਾ ਦਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿਨਾ ਵਿਡਾਈ ਆਸ ॥੨੧॥

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਧ੍ਰਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਉਮੀਦ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। (੨੧)

ਤੱਤ: ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਗਲਤ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬੇਚੈਨੀ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਲਝਣ ਜਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਚੀ ਪੂਰਤੀ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਪੀੜਾ ਵਿਚ ਜਾਗਣ ਦਾ ਦਰਦ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਜਿਆਂ ਕੋਲ ਜੋ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਲਸਾ ਦਾ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ

ਵਜੋਂ ਬੇਚੈਨੀ ਦੀ ਪੀੜਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਭਰਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜੀਵਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation

ਵੈੱਬਸਾਈਟ: OnenessInDiversity.com

ਈਮੇਲ: onenessindiversityfoundation@gmail.com